

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВДП 2.2.8 СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ
(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність _____ 054 Соціологія
(шифр і назва спеціальності)
інститут, факультет, відділення _____ Історичний факультет, денне, заочне відділення
(назва інституту, факультету,
відділення)

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Соціологія праці» для студентів за напрямом підготовки 054 Соціологія ОС «Бакалавр», денної та заочної форми навчання.

Розробники:

Зоська Я.В. професор кафедри філософії та соціології, доктор соціологічних наук, професор
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та соціології МДУ

Протокол від «17» листопада 2020 року № 6

Завідувач кафедри філософії та соціології

(підпис)

Слющинський Б.В.

(прізвище і ініціали)

© Зоська Я.В., 2020 рік

© МДУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		форма навчання		
		денна	заочна	
Кількість кредитів 4	Галузь знань: 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Вибіркова <u>Цикл професійної підготовки</u>		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Соціологія» Спеціальність 054 Соціологія	Рік підготовки:		
Змістовних модулів – 2		4-й		
Індивідуальне науково-дослідницьке завдання за вибором студента пропонується тема реферативного дослідження		Семестр		
		1-й		
		Лекції		
Загальна кількість годин – 120		20 год.		8 год.
		Практичні, семінарські		
Тижневих годин для денної форми навчання: 7 аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	20 год.		8 год.	
	Лабораторні			
	-			
	Самостійна робота			
	70 год.		104 год.	
	Індивідуальні завдання			
	10 год.			
	Вид контролю:			
	залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): для денної форми навчання – 40/80 год. (33/67%), заочної – 16/104 год. (13/87%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Соціологія праці» – сформувати систему знань про закономірності функціонування й розвитку соціально-трудових відносин та механізми регулювання трудової поведінки суб'єктів праці, а також навички і вміння збирати первинну соціологічну інформацію для управління соціальними явищами і процесами трудової сфери.

Завдання курсу: ознайомити студентів зі специфікою спеціальної соціологічної теорії, що досліджує трудову сферу суспільного життя, її об'єктом, предметом; розвинути у студентів вміння теоретично осмислювати та аналізувати явища і процеси, які відбуваються у сфері праці як в глобальному, так і національному вимірах; виробити у майбутніх спеціалістів навички організації і проведення конкретно-соціологічних досліджень у трудовій сфері та використання їх результатів у практичній діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни «Соціологія праці» є: окреслити теоретичну базу соціології праці, розглянути процес її становлення як науки; визначити основні понятійні категорії соціології праці; дослідити працю як вид соціальної діяльності; сформувати науковий підхід до закономірностей розвитку і функціонування різних утворень в галузі праці; проаналізувати особливості соціальних процесів в трудовому колективі; визначити особливості розвитку соціології праці в Україні; розглянути особливості організації соціологічних досліджень в трудових колективах.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: Навчальна дисципліна «Соціологія праці» призначена для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» та входить до циклу вибіркових дисциплін професійної підготовки. Курс пов'язаний із дисциплінами: соціальна політика, соціологія економіки і праці, соціологія управління, загальна соціологічна теорія, історія соціології, соціологічна думка в Україні, сучасні соціологічні теорії, основи економічної теорії, безпека життєдіяльності, методологія соціологічних досліджень, методи збору соціологічної інформації, організація роботи соціологічної служби.

Передумови для вивчення: опанування дисциплін: загальної підготовки («Основи економічної теорії», «Основи психології», «Безпека життєдіяльності», «Соціальна політика», «Теорія соціальних змін та глобалізації»); професійної підготовки («Загальна соціологічна теорія», «Історія соціології», «Соціологічна думка в Україні», «Сучасні соціологічні теорії», «Соціологія економіки і праці», «Кількісні та якісні методи в соціологічних дослідженнях», «Методи збору соціологічної інформації») та формування на основі їх вивчення необхідних навичок.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: структуру соціологічного знання та місце в ньому соціології праці; основні понятійні категорії дисципліни; етапи і тенденції розвитку вітчизняної і зарубіжної соціології праці; складові елементи праці як форми соціальної діяльності; особливості соціальних процесів в галузі праці та соціально-трудових відносин; напрямки функціонування ринку праці і особливості його формування в Україні; основні методи дослідження соціальних явищ і процесів в трудовій сфері.

вміти: визначати мету, завдання, пріоритетні напрямки досліджень у соціології праці; аналізувати наукову літературу та джерела, узагальнювати та систематизувати отриману інформацію, застосовувати новітні комп'ютерні і телекомунікаційні технології в процесі пошуку та обробки інформації; застосовувати соціологічні методи дослідження процесів і явищ в галузі праці; розробляти програми соціологічних досліджень у сфері праці і соціально-трудових відносин; організовувати і проводити соціологічні дослідження; використовувати резерви підвищення ефективності праці у сучасних економічних умовах; презентувати набуті знання, використовуючи різні форми та прийоми.

оволодіти навичками: оперування професійною термінологією предметної галузі; ідентифікації та оцінювання предметної проблематики; зіставлення та узагальнення матеріалу з опрацьованих наукових джерел; аналізу та прогнозування процесів в сфері праці.

Навчальна дисципліна є теоретичною і практичною основою сукупності знань, вмінь та навичок, які формують профіль фахівця з питань застосування теоретичних та прикладних

знань про соціальні аспекти функціонування ринкової економіки та соціологічного погляду на трудову діяльність.

Результати навчання. Вивчення навчальної дисципліни сприяє:

- *формуванню загальних компетентностей* випускника (КЗ-3, КЗ-4, КЗ-6, КЗ-8);
- *формуванню спеціальних (фахових, предметних) компетентностей* (КП-1, КП-5, КП-6, КП-7, КП-9, КП-10);
- *отриманню результатів навчання* (РН-7, РН-18, РН-20).

Методика вивчення курсу для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» ґрунтується на єдності лекційних, семінарських занять, консультацій та самостійної роботи студентів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ ЯК ГАЛУЗЬ СОЦІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ, ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СОЦІОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ ПРО ПРАЦЮ

Тема 1. Соціологія праці як наука. Історія становлення соціологічного знання про працю.

Соціологія праці як спеціальна соціологічна наука. Об'єкт, предмет і методи соціології праці. Функції, мета і завдання соціології праці. Система категорій соціології праці. Зв'язок соціології праці з науками про працю соціологічного профілю і несоціологічного профілю. Донауковий етап розвитку соціологічної думки про працю. Класичний період становлення соціологічної думки про працю. Період індустріальної соціології. Розвиток вітчизняної соціології праці.

Тема 2. Праця як вид соціальної діяльності. Ставлення до праці. Трудова поведінка: її форми і види.

Соціальна сутність праці. Соціальні функції праці. Зміст і характер праці. Основний закон соціології праці. Ставлення до праці, чинники його формування і показники оцінки. Задоволеність працею, її види. Фактори задоволеності працею. Поняття соціальної і трудової поведінки. Види трудової поведінки. Особливості та характеристика форм трудової поведінки. Особливості формування ринкового типу трудової поведінки.

Тема 3. Ринок праці.

Суть, складові ринку. Праці. Робоча сила як специфічний вид товару. Відтворення відносин у сфері попиту–пропозиції робочої сили на конкурентній основі. Регулювання ринку робочої сили. Біржа праці та її місце і роль у функціонуванні ринку праці. Проблема зайнятості населення в Україні. Типи безробіття.

Тема 4. Трудовий колектив як соціальна організація. Культура праці.

Поняття та функції трудового колективу. Класифікація трудових колективів. Соціальна структура трудового колективу. Трудовий колектив як соціальна організація. Трудовий колектив як соціальна спільність.

Тема 5. Організація соціологічних досліджень проблем праці трудових колективах.

Соціологічні дослідження як джерело інформації про соціально – трудові процеси. Функції соціологічних досліджень. Основні напрями соціологічних досліджень в трудових колективах. Методологія та методика соціологічного дослідження. Розробка програми соціологічного дослідження.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ТРУДОВА ПОВЕДІНКА. МОТИВАЦІЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ ПОВЕДІНКИ

Тема 6. Соціальні аспекти мотивації.

Потреби як детермінанти трудової поведінки. Цінності та ціннісні орієнтації. Мотиви і диспозиції особистості у регулюванні трудової поведінки. Поняття мотивів і механізму мотивації праці. Класифікація мотивів. Поняття мотиваційного ядра. Концепції трудової мотивації. Поняття мотиваційних моделей.

Тема 7. Стимулювання праці. Соціальний контроль у сфері праці.

Поняття стимулювання праці та його функції. Види стимулів трудової діяльності. Вимоги до організації стимулювання. Сутність та функції соціального контролю. Види соціального контролю. Типи соціального контролю. Механізм здійснення соціального контролю в трудових колективах.

Тема 8. Соціальний трудовий конфлікт.

Проблема конфлікту: два погляди на його місце і роль у розвитку особистості і суспільства. Поняття конфлікту. Функції конфліктів у трудовому колективі. Структура конфліктної ситуації, характеристики її компонентів, причини трудових конфліктів. Причини трудових конфліктів.

Тема 9. Трудова адаптація і трудова мобільність.

Поняття соціальної адаптації та її взаємозв'язок з трудовою адаптацією. Сутність трудової адаптації та її види. Етапи, швидкість і показники адаптації. Передумови трудової адаптації. Чинники трудової адаптації. Управління трудовою адаптацією. Трудова мобільність, її функції і типи. Управління трудовою мобільністю.

Тема 10. Трудова кар'єра. Рекреаційні програми на підприємстві.

Кар'єра і соціальна мобільність. Трудова кар'єра як індивідуальна трудова мобільність. Фактори трудової кар'єри. Етапи кар'єри. Класифікація трудової кар'єри. Поняття: рекреація, дозвілля, відпочинок. Основні функції рекреації. Проблеми вільного часу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовний модуль 1.													
СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ ЯК ГАЛУЗЬ СОЦІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ, ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СОЦІОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ ПРО ПРАЦЮ													
Тема 1. Соціологія праці як наука. Історія становлення соціологічного знання про працю.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	9	
Тема 2. Праця як вид соціальної діяльності. Ставлення до праці. Трудова поведінка: її форми і види.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	9	
Тема 3. Ринок праці.	11	2	2	0	0	7	10	0	1	0	0	9	
Тема 4. Трудовий колектив як соціальна організація.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	9	
Тема 5. Організація соціологічних досліджень проблем праці трудових колективах.	11	2	2	0	0	7	12	1	0	0	0	11	
Разом за модулем 1	55	10	10	0	0	35	55	4	4	0	0	47	
Змістовний модуль 2.													
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СОЦІОЛОГІЇ													
Тема 6. Соціальні аспекти мотивації праці.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	10	
Тема 7. Стимулювання праці Соціальний контроль у сфері праці.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	10	
Тема 8. Соціальний трудовий конфлікт.	11	2	2	0	0	7	10	0	1	0	0	10	
Тема 9. Трудова адаптація і трудова мобільність.	11	2	2	0	0	7	11	1	1	0	0	10	
Тема 10. Трудова кар'єра. Рекреаційні програми на підприємстві.	11	2	2	0	0	7	12	1	0	0	0	12	
Разом за модулем 2	55	10	10	0	0	35	55	4	4	0	0	34	
ІНДЗ	10					10	10					10	
Усього годин	120	20	20	0	0	80	120	8	8	0	0	94	

5. Теми семінарських занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Соціологія праці як наука. Історія становлення соціологічного знання про працю	2	1
2	Тема 2. Праця як вид соціальної діяльності. Ставлення до праці. Трудова поведінка: її форми і види	2	1
3	Тема 3. Ринок праці	2	0
4	Тема 4. Трудовий колектив як соціальна організація.	2	1
5	Тема 5. Організація соціологічних досліджень проблем праці трудових колективах	2	1
6	Тема 6. Соціальні аспекти мотивації праці.	2	1
7	Тема 7. Стимулювання праці Соціальний контроль у сфері праці	2	1
8	Тема 8. Соціальний трудовий конфлікт	2	0
9	Тема 9. Трудова адаптація і трудова мобільність	2	1
10	Тема 10. Трудова кар'єра. Рекреаційні програми на підприємстві	2	1
	Всього:	20	8

6. Теми практичних та лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
-	-	-	-

7. Самостійна робота

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Соціологія праці як наука. Історія становлення соціологічного знання про працю	7	9
2	Тема 2. Праця як вид соціальної діяльності. Ставлення до праці. Трудова поведінка: її форми і види	7	9
3	Тема 3. Ринок праці	7	9
4	Тема 4. Трудовий колектив як соціальна організація.	7	9
5	Тема 5. Організація соціологічних досліджень проблем праці трудових колективах	7	11
6	Тема 6. Соціальні аспекти мотивації праці.	7	10
7	Тема 7. Стимулювання праці Соціальний контроль у сфері праці	7	10
8	Тема 8. Соціальний трудовий конфлікт	7	10
9	Тема 9. Трудова адаптація і трудова мобільність	7	10
10	Тема 10. Трудова кар'єра. Рекреаційні програми на підприємстві	7	12
	ІНДЗ	10	10
	Всього:	70	94

8. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є невід'ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Соціологія праці». Вони є ваговою частиною самостійної роботи студента над матеріалами курсу. Виконання студентом ІНДЗ є обов'язковою умовою оцінювання його успішності з опанування курсу.

Виконання ІНДЗ має сприяти:

- опанування поняттєво-категорійного апарату соціології праці;
- формуванню соціологічного бачення сутності, змісту, генези та механізмів розвитку сфери трудових відносин в Україні;
- формуванню навичок збору, аналізу, систематизації та узагальнення наукової літератури щодо обраної теми;
- опанування та засвоєння вимог до підготовки самостійних аналітичних робіт;
- формування навичок пошуку та відбору літературних джерел для розкриття теми;
- засвоєння навичок дотримання вимог щодо правил посилань на використані літературні джерела.

Вимоги до ІНДЗ:

- ІНДЗ має бути присвячене одній самостійно обраній студентом темі, яку від обирає з переліку рекомендованих. Тема письмової роботи може бути висунута студентом самостійно, виходячи з його особистих наукових інтересів, але за тематикою навчального курсу та з обов'язковим погодженням із викладачем;
- ІНДЗ має бути подане у вигляді реферату, який потім може перерости в курсову, бакалаврську чи дипломну роботу;
- тема повинна бути розкрита змістовно, у повному обсязі, логічно, послідовно з відповідною коректністю формулювань;
- робота має складатися з таких частин: заголовок, основна частина (має бути структурована за пунктами або розділами з відповідними підрозділами), висновки, список використаних джерел і літератури;
- висновки повинні бути самостійними та обґрунтованими;
- при підготовці тексту мають бути використані різні джерела інформації (підручники, нормативно-правові акти, монографії, статті, матеріали соціологічних досліджень, періодичні видання, інші електронні ресурси,);
- обов'язковим є посилання на використані джерела інформації;
- оформлення бібліографічних посилань має бути здійснене з дотриманням діючих вимог (ДСТУ 7.1:2006);
- форма подання - комп'ютерний набір, надрукований на аркушах формату А-4, кегль 14, шрифт – Times New Roman, інтервал – 1,5, мова – українська. Текст слід друкувати, дотримуючись таких розмірів чистих полів аркуша: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній – 15 мм, нижній – 20 мм.;
- обсяг роботи – до 20 сторінок;
- ІНДЗ може супроводжуватись графічною презентацією (що збільшує оцінку виконаної роботи щонайменше у два рази).

Теми ІНДЗ:

1. Трудові відносини як складова виробничих та соціальних відносин.
2. Соціальні взаємодії та роль спілкування у сфері праці.
3. Соціальні процеси у сфері праці, їх види, сутність, приклади.
4. Історія становлення соціологічного знання про працю.
5. Основні етапи розвитку соціології праці.
6. Сукупність соціальних характеристик праці.
7. Зміст праці, її роль у формуванні соціальної структури суспільства.
8. Характер праці, його роль у формуванні соціальної структури суспільства.
9. Основний закон соціології праці.
10. Система елементів ставлення до праці.

11. Чинники ставлення до праці.
12. Задоволеність працею, її індикатори.
13. Трудова поведінка як різновид соціальної поведінки, її взаємозв'язок із трудовою діяльністю.
14. Формування ринкового типу трудової поведінки.
15. Типологізація трудової поведінки за формами.
16. Соціологічна сутність стимулювання праці.
17. Класифікація видів матеріального та нематеріального стимулювання.
18. Адміністративний вид соціального контролю.
19. Взаємоконтроль як вид соціального контролю.
20. Самоконтроль як вид соціального контролю.
21. Якому виду соціального контролю слід віддавати перевагу.
22. Етапи, швидкість та показники адаптованості працівника.
23. Відмінності трудового колективу від виробничого, ознаки трудового колективу.
24. Позаформальна організація в трудовому колективі.
25. Формальна організація та соціальна структура трудового колективу.

За період вивчення дисципліни студент повинен підготувати та захистити виконане ІНДЗ. Проект подається на перевірку викладачеві після останнього семінарського завдання. Контроль за виконанням завдань ІНДЗ здійснюється на індивідуальному занятті у формі публічного оприлюднення його результатів.

9. Методи навчання

Методика вивчення курсу «Соціологія праці» для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» ґрунтується на єдності лекційних, семінарських занять, консультацій та самостійної роботи студентів.

Лекції як один з основних видів проведення навчальних занять, призначені для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який складає основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни (застосовується, зазвичай для студентів заочної форми навчання).

Семінарське заняття – основний вид проведення навчального заняття, яке передбачає дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти за визначеними питаннями готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань.

Семінарські заняття з курсу забезпечують закріплення теоретичних знань та сприяють розвитку у здобувачів вищої освіти здатності до самонавчання та самовдосконалення.

Підготовка до семінарських занять вимагає від здобувачів вищої освіти систематичного самостійного: опрацювання питань до обговорення (за матеріалами лекцій) для участі у дискусії згідно плану семінару; опрацювання матеріалу рекомендованої літератури для додаткового розкриття теми за визначеними питаннями для самостійного опрацювання; підготування виступів, доповідей згідно переліку питань для самостійного опрацювання теми.

Самостійна робота студента дозволяє одержати додаткові знання у поєднанні з аудиторним навчанням за рахунок опрацювання додаткової інформації з теоретичних питань і практичних питань з навчальної дисципліни, а також виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ). Мета самостійної роботи – розвинути здатності до самостійного пошуку, збору, систематизації та презентації (усної, письмової) додаткової інформації з теоретичних питань, розглянутих на лекціях.

Самостійна робота над навчальним матеріалом передбачає:

- опрацювання лекційного матеріалу при підготовці до семінарських занять;
- перевірку підготовки до семінарських занять за допомогою питань до семінарського заняття;
- опрацювати додаткову інформацію з теоретичних питань, розглянутих на лекціях, що дозволяє одержати додаткові знання у поєднанні з аудиторним навчанням;
- опрацювання додаткових теоретичних питань з навчальної дисципліни і підготовка ІНДЗ.

Консультація – форма навчального заняття (індивідуальна або групова) у спеціально узгоджений (за рішенням кафедри) поза навчальний час, при якій студент отримує від викладача відповіді на конкретні запитання щодо виконання індивідуальних завдань або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Словесні (розповідь, пояснення) і наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація) використовуються під час лекцій, практичні – при проведенні семінарських занять.

Вивчення дисципліни передбачає виконання та демонстрацію індивідуальних письмових і усних завдань, консультації, підготовку повідомлень.

10. Методи контролю

Начальна дисципліна передбачає такі основні види контролю: поточний, підсумковий.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення навчальної дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентом у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів, коригування методів навчання. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовленості студента до розв'язання професійних завдань.

Об'єктами поточного контролю студентів є:

- теоретичні знання, які продемонстровані студентами на семінарських заняттях;
- здатність до розв'язання професійних завдань;
- активність при обговоренні питань на семінарському занятті;
- виконані завдання для самостійної роботи, під час контролю яких можуть підлягати оцінці ступінь самостійності та повнота виконання завдання;
- виконане ІНДЗ;
- регулярне відвідування студентами аудиторних занять.

Застосовуються наступні форми поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес-контроль на лекціях, практичних заняттях, колоквиум, виступи ЗВО при обговоренні питань на семінарських заняттях; тестування, комп'ютерне тестування, термінологічний (методичний) диктант, індивідуальні науково-дослідні завдання. Загальна кількість балів за поточний контроль фіксується у «Журналі обліку роботи академічної групи» до початку екзаменаційної сесії і засвідчується підписом викладача.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (лекцій, семінарських), а також за результатами виконання студентами завдань для самостійної роботи.

Результати поточного контролю та оцінка на виконане ІНДЗ враховуються викладачем під час виставлення підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль у формі заліку з навчальної дисципліни і проводиться з метою оцінювання результатів навчання з дисципліни «Соціологія праці».

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях; виконанні завдань для самостійної роботи.

Семестровий залік планується при відсутності модульного контролю та екзамену і не передбачає обов'язкову присутність студентів.

Заліки проводяться по завершенні вивчення дисципліни (компонента освітньо-професійної чи освітньо-наукової програми).

Заліки за денною формою навчання проводяться, як правило, до початку екзаменаційної сесії згідно з розкладом занять, затвердженим деканом факультету, а за заочною – під час заліково-екзаменаційної сесії.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни.

11. Засоби оцінювання

Питання до навчальної дисципліни

1. Соціологія праці як спеціальна соціологічна наука.
2. Об'єкт, предмет і методи соціології праці.
3. Функції, мета і завдання соціології праці.
4. Система категорій соціології праці.
5. Зв'язок соціології праці з науками про працю соціологічного профілю і несоціологічного профілю.
6. Основні етапи розвитку соціології праці.
7. Донауковий етап розвитку соціологічної думки про працю.
8. Класичний період становлення соціологічної думки про працю.
9. Формування соціологічної думки про працю в індустріальний період.
10. Розвиток вітчизняної соціології праці.
11. Соціальна сутність та соціальні функції праці.
12. Зміст і характер праці. Основний закон соціології праці.
13. Ставлення до праці, чинники його формування і показники оцінки.
14. Задоволеність працею, її види. Фактори задоволеності працею.
15. Поняття соціальної і трудової поведінки.
16. Види трудової поведінки.
17. Особливості та характеристика форм трудової поведінки.
18. Особливості формування ринкового типу трудової поведінки.
19. Потреби як детермінанти трудової поведінки.
20. Цінності та ціннісні орієнтації як регулятори поведінки працівника.
21. Поняття мотивів і механізму мотивації праці.
22. Класифікація мотивів.
23. Поняття мотиваційного ядра.
24. Концепції трудової мотивації.
25. Поняття мотиваційних моделей.
26. Поняття стимулювання праці та його функції.
27. Види стимулів трудової діяльності.
28. Вимоги до організації стимулювання в сфері праці.
29. Сутність та функції соціального контролю в трудових колективах.
30. Види та типи соціального контролю в сфері праці.
31. Санкції в соціальному контролі в трудових колективах.
32. Механізм здійснення соціального контролю в трудових колективах.
33. Поняття соціальної адаптації та її взаємозв'язок з трудовою адаптацією
34. Сутність трудової адаптації та її види.
35. Етапи, швидкість та показники адаптованості працівника.
36. Передумови та чинники трудової адаптації.
37. Управління трудовою адаптацією.
38. Трудова мобільність, її функції і типи, управління нею.
39. Поняття та функції трудового колективу.
40. Класифікація трудових колективів.
41. Соціальна структура трудового колективу.
42. Трудовий колектив як соціальна організація та соціальна спільність.
43. Кар'єра і соціальна мобільність.
44. Трудова мобільність як соціальний процес.
45. Трудова кар'єра як індивідуальна трудова мобільність.
46. Фактори трудової кар'єри.

47. Класифікація та етапи трудової кар'єри.
48. Поняття: рекреація, дозвілля, відпочинок.
49. Основні функції рекреації та проблеми вільного часу.
50. Проблема конфлікту: два погляди на його місце і роль у розвитку особистості і суспільства.
51. Поняття та функції конфлікту.
52. Структура конфліктної ситуації, характеристики її компонентів, причини трудових конфліктів.
53. Причини трудових конфліктів.
54. Суть, складові ринку праці.
55. Робоча сила як специфічний вид товару.
56. Відтворення відносин у сфері попиту/пропозиції робочої сили на конкурентній основі.
57. Регулювання ринку робочої сили.
58. Біржа праці, її місце і роль у функціонуванні ринку праці.
59. Проблема зайнятості населення в Україні, типи безробіття.
60. Соціологічні дослідження як джерело інформації про соціально – трудові процеси.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Кредитно-модульна система організації навчального процесу передбачає застосування модульного навчання за кредитами і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю якості знань та вмінь, навчальної аудиторної та самостійної роботи студента.

Змістовний модуль – це завершена, відносно самостійна, частина навчального курсу, що містить теоретичні та практичні завдання, систему навчально-методичного забезпечення.

Рейтингова система оцінювання – це система визначення якості виконаної студентом аудиторної та самостійної роботи і рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання (в балах) результатів цієї роботи шляхом поточного контролю.

Рейтинг складається з суми балів за:

- аудиторну роботу (відвідування лекційних занять – 1 бал за кожне заняття, робота на семінарських заняттях – до 3 балів за кожне заняття);
- самостійну роботу (конспекти, опрацювання інформаційних джерел – до 3 балів за кожне заняття);
- поточне тестування за темами змістовних модулів (до 10 балів за кожний змістовний модуль);
- індивідуальне навчально-дослідне завдання (написання реферату – 5 балів, підготовка презентації – 5 балів) – 10 балів.

Оцінювання знань та вмінь студентів відбувається за наступним розподілом (денна/безвідривна форма навчання):

Поточне оцінювання та самостійна робота										Поточне тестування		Індивідуальне науково-дослідне завдання	Сума
Змістовний модуль №1					Змістовний модуль №2					Змістовний модуль №1	Змістовний модуль №2		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7				
35					35					10	10	10	100

T1, T2 – теми змістових модулів.

Підсумкова оцінка для дисциплін з формою контролю «залік» виставляється на підставі результатів виконаних студентом видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (за підсумком поточного контролю).

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, підготовці публікацій, а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо) можуть нараховуватися до 10 додаткових балів до підсумкового контролю.

Відпрацювання пропущених лекцій, семінарських занять здійснюється під час консультацій (якщо пропуски без поважних причин – зараховуються без балів).

Рейтингове оцінювання навчальних досягнень студента з курсу «Соціологія праці» здійснюється за інтервальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Орієнтовні критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчальної дисципліни:

88–100 балів – за глибокі знання навчального матеріалу; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

80–87 балів – за ґрунтовні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач;

71–79 балів – за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

61–70 балів – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач;

26–49 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

00–25 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Традиційні носії інформації, глобальні комп'ютерні мережі, засоби комунікації, сучасні технічні засоби.

14. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Балуга В. В. Соціологія праці : посібник для студ. вищ. навч. закладів [текст] / В. В. Балуга. Донецьк : Юго-Восток, 2011. 374 с.

2. Вакуленко С. М. Соціологія праці [Текст] : навчально-методичний посібник / С. М. Вакуленко. Київ : Знання, 2008. – 262 с.

3. Гориш В.И. Социология труда : методические рекомендации по подготовке к семинарским занятиям / автор составитель И.В. Гориш. Пинск : ПолесГУ, 2015. 56 с.
4. Дворецька Г. В. Соціологія праці : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2001. 244 с.
5. Лукашевич М. П. Соціологія праці : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2004. 440 с.
6. Лукашевич Н. П. Социология труда: учебное пособие. Київ : МАУП, 2001. 284 с.
7. Огаренко В. М., Малахова Ж. Д. Соціологія праці : навчальний посібник. Запоріжжя : Гуманітарний університет ЗІДМУ, 2005. 218 с.
8. Перепельчук Т.В. Соціологія праці: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2011. 234 с.
9. Соколова Г. Н. Социология труда. Москва : Наука, 2002. 286 с.
10. Соціологія праці : опорний конспект лекцій / уклад. О. Б. Кіреєва. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2009. – 44 с. URL : <http://www.dbuara.dp.ua/institut/kafedra/fsdu/doc/doc%208.pdf>

Допоміжні

1. Займелин Е. П. Социальная организация труда : переход к социальному сотрудничеству и партнерству. Москва : Дело, 2006. 168 с.
2. Зайцев А. К. Социальный конфликт. Москва : Академия, 2001. 268 с.
3. Киссель А. А. Ценностно-нормативный аспект отношения к труду // Социологические исследования. 2004. № 1. С. 87–99.
4. Кравченко А. И. История зарубежной социологии труда. Москва : ИНФРА-М, 1991. 214 с.
5. Кравченко А. И. Социология труда в XX веке. Историко-критический опыт. Москва : ИНФРА-М, 1987. 320 с.
6. Кунявский М. Б., Монин В. Б. Трудовая деятельность в контексте исследования мотивации труда // Мотивация и поведение человека в сфере труда. Москва : НИИ труда, 2000. 164 с.
7. Лукьянова Т. Н. Культурные детерминанты отношения к труду. Москва : Academia, 2002. 210 с.
8. Одегов Ю. Г., Абдурахманов К. Х., Котова Л. Р. Оценка эффективности работы с персоналом: методологический подход: Учебно-практическое пособие. Москва : Издательство «Альфа-Пресс», 2011. 752 с.
9. Полторак В. А. Социология труда : справочник. Днепропетровск : ДНУ, 1997. 256 с.
10. Промышленное предприятие и его люди: проблемы социально-экономического поведения / под общ. ред. В. М. Вороны, Е. И. Суименко. Киев : Ин-т социологии НАН Украины, 2001. 244 с.
11. Ромашов О. В. Социология труда. Москва : ИНФРА-М, 1999. 344 с.
12. Роффе А. И. Экономика и социология труда : учебное пособие. Москва : Изд-во «МИК», 1996. 120 с.
13. Ручка А. А., Сакада Н. А. Стимулирование и мотивация труда на промышленном предприятии. Киев : Наук. думка, 2008. 221 с.
14. Соколова В. Все о нас и нашем коллективе : Концепция, методы и результаты диагностики трудового коллектива. Киев : Либідь, 2010. 224 с.
15. Социология труда / под ред. Н. И. Дряхлова, А. И. Кравченко, В. В. Щербины. Москва : Гардики, 1993. 288 с.
16. Филиппов А. В. Производственная социология, психология и педагогика. Москва : Дело, 2006. 300 с.
17. Шаховская Л. С. Мотивация труда в переходной экономике: учебное пособие. Волгоград : РГГУ, 1995. 214 с.
18. Шершнева Е. А., Фельдкофф Ю. М. Культура труда в процессе социальноэкономических преобразований : Опыт эмпирического исследования на промышленных предприятиях : монография. СПб. : Изд-во ЛГУ, 1999. 236 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <https://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.
2. <https://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://mincult.kmu.gov.ua/control> – Офіційний сайт Міністерства культури України.

4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
5. <https://i-soc.com.ua/> – Інститут соціології НАН України.
6. <https://niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України.
7. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Державна служба статистики України
8. <https://www.me.gov.ua> – Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
9. <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=soc-econ> – Київський міжнародний інститут соціології
10. <https://idss.org.ua/dir> – Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України
11. www.uceps.com.ua/ukr/all/sociology – Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м. Київ
12. www.meta-ukraine.com – Дані про соціологічні публікації в Україні